

Warszawa, 19 września 2024 r.

DKA.kj.092.10.2024

Pan
Andrzej Chodkowski
Główny Inspektor
Ochrony Roślin i Nasiennictwa
Al. Jana Pawła II 11
00-828 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej¹, w związku z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 13 lutego 2020 r. o Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa², została przeprowadzona w Głównym Inspektoracie Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie, Al. Jana Pawła II 11, 00-828 Warszawa (dalej: GIORiN) kontrola planowa w zakresie skuteczności sprawowania nadzoru nad wojewódzkimi inspektorami ochrony roślin i nasiennictwa (dalej: wiorin) w zakresie kontroli jakości nawozów i środków wspomagających uprawę roślin (dalej: śwur) wprowadzanych do obrotu na podstawie pozwoleń Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, w okresie od 1 stycznia 2023 r. do 28 czerwca 2024 r.

Zgodnie z art. 47 w związku z art. 46 ust. 1-3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej, po rozpatrzeniu zastrzeżeń³ do *Projektu wystąpienia pokontrolnego*, przekazuję Panu Ministrowi *Wystąpienie pokontrolne*.

I. Informacje o kontroli

Kontrolę przeprowadzili pracownicy Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi:

- [REDAKTOWANE] – główny specjalista w Departamencie Kontroli i Audytu⁴,
- [REDAKTOWANE] – główny specjalista w Departamencie Hodowli i Ochrony Roślin⁵,
- [REDAKTOWANE] – główny specjalista w Departamencie Hodowli i Ochrony Roślin⁶.

Czynności kontrolne realizowano w okresie od 25 kwietnia do 28 czerwca 2024 r. Prowadzono je hybrydowo, tj. zarówno zdalnie, jak również w siedzibie GIORiN.

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 224.

² Dz. U. z 2023 r. poz. 1992.

³ Zgłoszonych w piśmie z 6.09.2024 r., znak BORiN.0900.3.2024.

⁴ Upoważnienie Nr 14a/2024 z 19 kwietnia 2024 r.

⁵ Upoważnienie Nr 14b/2024 z 19 kwietnia 2024 r.

⁶ Upoważnienie Nr 14c/2024 z 19 kwietnia 2024 r.

W okresie objętym kontrolą funkcję Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa (dalej: Główny Inspektor) od 12 lutego 2016 r. pełnił Andrzej Chodkowski.

II. Ocena ogólna skontrolowanej działalności

1. W obowiązującym regulaminie organizacyjnym GIORiN uchybieniem jest brak uwzględnienia nadzoru nad produktami pofermentacyjnymi. Były one jednak ujęte w zakresach czynności i odpowiedzialności służbowej pracowników Biura Ochrony Roślin i Nawozów GIORiN, które realizowało zadania związane z nadzorem nad wprowadzaniem do obrotu nawozów, śwur i produktów pofermentacyjnych.

W zakresach czynności i odpowiedzialności służbowej pracowników Wydziału ds. Nawozów żadnej z osób nie przydzielono zadania oceny nawozów i śwur w rozumieniu przepisów rozporządzenia (UE) 2019/515 w sprawie wzajemnego uznawania towarów⁷, co również stanowi uchybienie.

Pozytywnie ocenia się zwiększenie liczby pracowników, którzy zajmują się sprawami nawozowymi w GIORiN. Obecną ich liczbę uznaje się za wystarczającą.

2. Pozytywnie oceniono uwzględnianie przez GIORiN w procesie opracowywania planów kontroli wyników przeprowadzonych kontroli i badań laboratoryjnych oraz stanowiska wiorin. Kontrole realizowane przez wiorin były zgodne z harmonogramem i wytycznymi do planu pracy. Było to odpowiednio monitorowane przez GIORiN. Sprawozdanie roczne z działalności Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa (dalej: PIORiN) w części dot. nadzoru nad nawozami i śwur nie zawierało szczegółowego opisu stwierdzonych nieprawidłowości, np. jakie wymagania jakościowe nie zostały spełnione.

3. W zakresie prowadzonego przez GIORiN nadzoru nad wiorin stwierdzono, że GIORiN podejmował różnorodne działania mające na celu ujednolicenie działań wiorin, w tym szkolenia, narady, spotkania problemowe w formule stacjonarnej lub zdalnej, pisma. Działania monitorujące pracę wiorin były wystarczające, z wyjątkiem braku prowadzenia kontroli GIORiN w wiorin w obszarze nawozów i śwur.

GIORiN zbierał informacje z wiorin o podmiotach wprowadzających do obrotu produkty nawozowe i dystrybutorach tych produktów, a także o zasobach osobowych, jakimi dysponują poszczególne wiorin. Powyższe dane pozwalały odpowiednio zaplanować liczbę kontroli i wskazywać na priorytety kontroli w zależności od potrzeb rynku, co ocenia się pozytywnie.

4. GIORiN aktywnie współpracował zarówno z urzędami centralnymi, jak i instytucjami badawczymi wykorzystując ich wiedzę i doświadczenie w prowadzeniu nadzoru w obszarze nawozów i śwur. Ocena pozytywna.

Aktualizacja porozumienia z KSCh-R była planowana po zakończeniu cyklu badań przewidzianych w 2024 r., przeprowadzeniu analizy w tym zakresie i uzgodnieniach z KSCh-R.

III. Oceny i ustalenia szczegółowe

1. Struktura organizacyjna GIORiN dot. nadzoru nad wiorin w zakresie kontroli jakości nawozów i śwur

⁷ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/515 z dnia 19 marca 2019 r. w sprawie wzajemnego uznawania towarów zgodnie z prawem wprowadzonych do obrotu w innym państwie członkowskim oraz uchylającego rozporządzenie (WE) nr 764/2008 (Dz. Urz. UE L 91 z 29.3.2019, str. 1). Dalej: rozporządzenie (UE) 2019/515 w sprawie wzajemnego uznawania towarów.

1.1. W okresie objętym kontrolą obowiązywał regulamin organizacyjny GIORIN wprowadzony:

- zarządzeniem Głównego Inspektora Nr 20/2020 z dnia 29 grudnia 2020 r. w sprawie nadania regulaminu organizacyjnego Głównemu Inspektoratowi Ochrony Roślin i Nasiennictwa; zmienionego zarządzeniem Nr 2/2022 z dnia 30 marca 2022 r., i zarządzeniem Nr 7/2022 z dnia 15 lipca 2022 r.,
- zarządzeniem Głównego Inspektora Nr 3/2023 z dnia 15 marca 2023 r. w sprawie nadania regulaminu organizacyjnego Głównemu Inspektoratowi Ochrony Roślin i Nasiennictwa; zmienionego zarządzeniem Nr 1/2024 z dnia 31 stycznia 2024 r. oraz zarządzeniem Nr 12/2024 z dnia 30 kwietnia 2024 r. Wprowadzone zmiany dotyczyły m.in. włączenia nowych komórek organizacyjnych do struktury GIORIN oraz doprecyzowania wspólnych zadań komórek organizacyjnych GIORIN i jedynie w tym zakresie dotyczyły komórki zajmującej się kwestiami nawozowymi.

1.2. Zgodnie z rozdziałem 2 § 4 regulaminu organizacyjnego GIORIN do kompetencji Głównego Inspektora należało m.in.:

- wydawanie wiążących wytycznych i poleceń wojewódzkim inspektorom w celu usprawnienia i ujednolicenia działań Inspekcji (pkt 2);
- nadzorowanie działalności wojewódzkich inspektorów oraz ich kontrola w zakresie spraw należących do kompetencji Inspekcji (pkt 3);
- inicjowanie i organizowanie szkoleń oraz doskonalenia zawodowego dla pracowników Inspekcji (pkt 13);
- współpraca z jednostkami naukowo-badawczymi i organizacjami pozarządowymi na rzecz realizacji ustawowych zadań Inspekcji, podnoszenia skuteczności działań kontrolnych i wspierania postępu w sprawach należących do kompetencji Inspekcji (pkt 17).

Zgodnie z rozdziałem 2 § 5 regulaminu: „Do zadań zastępcy Głównego Inspektora należy w szczególności sprawowanie bezpośredniego nadzoru nad realizacją zadań w sprawach objętych zakresem działania Biura Ochrony Roślin i Nawozów.”

1.3. Zadania związane z nadzorem nad nawozami i środków wykonywało Biuro Ochrony Roślin i Nawozów. Wśród zadań Biura określonych w § 29 ww. regulaminu wyszczególniono w pkt 1 „przygotowanie i wdrażanie zasad przeprowadzania kontroli w zakresie środków ochrony roślin i produktów nawozowych”. Natomiast w § 30 regulaminu wymieniono zadania wyodrębnionego w tym Biurze Wydziału do Spraw Nawozów, do którego zadań należały:

- 1) przygotowywanie i wdrażanie zasad przeprowadzania kontroli w zakresie nawozów, środków wspomagających uprawę roślin, nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ UE” i produktów nawozowych UE;
- 2) nadzór nad wprowadzaniem do obrotu nawozów i środków wspomagających uprawę roślin w sposób określony w ustawie o nawozach i nawożeniu⁸;
- 3) nadzór nad udostępnianiem nawozów oznaczonych znakiem „NAWOZ UE” i produktów nawozowych UE w sposób określony w rozporządzeniu (UE) 2019/1009⁹;
- 4) ocena nawozów i środków wspomagających uprawę roślin w rozumieniu przepisów rozporządzenia (UE) 2019/515 w sprawie wzajemnego uznawania towarów;

⁸ Ustawa z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz. U. z 2024 r. poz. 105). Dalej: ustawa o nawozach i nawożeniu.

⁹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1009 z dnia 19 marca 2019 r. ustanawiające przepisy dotyczące udostępniania na rynku produktów nawozowych UE, zmieniające rozporządzenia (WE) nr 1069/2009 i (WE) nr 1107/2009 oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 2003/2003 (Dz. Urz. UE L Nr 170, str. 1, z późn. zm.). Dalej: rozporządzenie (UE) 2019/1009.

- 5) nadzór nad konfekcjonowaniem nawozów, środków wspomagających uprawę roślin, nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE” i produktów nawozowych UE;
- 6) nadzór nad importem nawozów, środków wspomagających uprawę roślin i produktów nawozowych UE oraz współpraca z Krajową Administracją Skarbową (dalej: KAS) w tym zakresie;
- 7) koordynacja i nadzór nad pobieraniem próbek nawozów, środków wspomagających uprawę roślin, nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE” i produktów nawozowych UE;
- 8) koordynacja badań laboratoryjnych oraz współpraca z laboratoriami wykonującymi badania;
- 9) udział w pracach Komitetów Technicznych Polskiego Komitetu Normalizacyjnego;
- 10) współpraca z krajowymi i zagranicznymi jednostkami notyfikowanymi;
- 11) udział w pracach grup roboczych Komisji Europejskiej;
- 12) koordynowanie działań Inspekcji związanych z systemem wymiany informacji związanych z nadzorem rynku ICSMS¹⁰.

Regulamin organizacyjny GIORIN nie uwzględniał nadzoru nad produktami pofermentacyjnymi, które zostały wyodrębnione jako nowa kategoria produktów nawozowych w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 13 lipca 2023 r. o *ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie biogazowni rolniczych*, a także ich funkcjonowaniu¹¹, zmieniającej ustawę o nawozach i nawożeniu. Możliwość sprawowania kontroli przez PIORiN nad produktami pofermentacyjnymi związana jest z wejściem w życie 18 października 2023 r. rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 12 października 2023 r. w *sprawie szczegółowej listy substratów możliwych do wykorzystania w biogazowni rolniczej*.¹² Mimo nieuwzględnienia tego zagadnienia w regulaminie organizacyjnym, powyższy obszar został objęty działaniami Biura.

1.4. W Wydziale do Spraw Nawozów Biura Ochrony Roślin i Nawozów GIORIN na dzień zakończenia czynności kontrolnych były zatrudnione 4 osoby: naczelnik wydziału (na urlopie macierzyńskim i rodzicielskim od 27 lutego 2024 r. do 24 lutego 2025 r.), starszy specjalista, inspektor oraz specjalista. Było to więcej pracowników niż na początku okresu objętego niniejszą kontrolą (1 stycznia 2023 r.), gdy sprawami nawozowymi zajmowały się 2 osoby.

Wydział nadzorowała [REDAKTOWANE], dyrektor Biura Ochrony Roślin i Nawozów¹³. Wszyscy pracownicy posiadali aktualne, zatwierdzone i przyjęte do realizacji zakresy czynności i odpowiedzialności służbowej¹⁴.

Zakresy wszystkich pracowników Wydziału ds. Nawozów zapewniały realizację następujących obowiązków:

- 1) przygotowywanie i wdrażanie zasad prowadzenia kontroli w zakresie nawozów, środków wspomagających uprawę roślin, produktów pofermentacyjnych, nawozów oznaczonych znakiem „Nawóz WE” i produktów nawozowych UE;
- 2) realizowanie zadań z zakresu sprawowania nadzoru nad wprowadzaniem do obrotu nawozów, środków wspomagających uprawę roślin, produktów pofermentacyjnych i udostępnianiem na rynku nawozów oznaczonych znakiem „Nawóz WE” i produktów nawozowych UE, a w szczególności:

¹⁰ Information and Communication System on Market Surveillance.

¹¹ Dz. U. z 2023 r. poz. 1597.

¹² Dz. U. z 2023 r. poz. 2230.

¹³ Zakres czynności z 6 maja 2022 r. i z 5 maja 2023 r.

¹⁴ Zakresy czynności: naczelnika wydziału z 6 maja 2022 r. i 11 września 2023 r., starszego specjalisty z 6 maja 2022 r., 4 maja 2023 r. i 25 września 2023 r., inspektora z 11 września 2023 r., specjalisty z 11 września 2023 r.

- a) opracowanie wytycznych dla wojewódzkich inspektoratów ochrony roślin i nasiennictwa w zakresie prowadzenia kontroli ww. zakresie,
- b) współudział w przygotowaniu harmonogramu badań laboratoryjnych ww. produktów;
- 3) rozpatrywanie odwołań od decyzji administracyjnych wydawanych przez wojewódzkich inspektorów ochrony roślin i nasiennictwa oraz przygotowanie dokumentacji w sprawie skarg kierowanych do sądów administracyjnych;
- 4) rozpatrywanie skarg, wniosków oraz udzielanie opinii i wyjaśnień podmiotom zewnętrznym w zakresie wprowadzania do obrotu nawozów, środków wspomagających uprawę roślin, produktów pofermentacyjnych i udostępnianiem na rynku nawozów oznaczonych znakiem „Nawóz WE” i produktów nawozowych UE;
- 5) współpraca z organami administracji krajowej, jednostkami naukowo-badawczymi, uczelniami i innymi jednostkami w zakresie nawozów, środków wspomagających uprawę roślin, produktów pofermentacyjnych i udostępnianiem na rynku nawozów oznaczonych znakiem „Nawóz WE” i produktów nawozowych UE;
- 6) współpraca z organizacjami międzynarodowymi i służbami innych krajów, organizacjami UE w zakresie nawozów, środków wspomagających uprawę roślin, produktów pofermentacyjnych i udostępnianiem na rynku nawozów oznaczonych znakiem „Nawóz WE” i produktów nawozowych UE;
- 7) opiniowanie projektów przepisów krajowych i międzynarodowych;
- 8) współudział w prowadzeniu wykazu pozwoleń Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi na dopuszczenie do obrotu nawozów i środków wspomagających uprawę roślin;
- 9) organizowanie i prowadzenie szkoleń dla pracowników wojewódzkich inspektoratów;
- 10) opracowywanie sprawozdań i analiz z zakresu sprawowania nadzoru nad wprowadzaniem do obrotu nawozów, środków wspomagających uprawę roślin, produktów pofermentacyjnych i udostępnianiem na rynku nawozów oznaczonych znakiem „Nawóz WE” i produktów nawozowych UE;
- 11) koordynacja prac w systemie ICMS dot. Komunikacji w sprawach wzajemnego uznawania;
- 12) prowadzenie nadzoru nad działalnością jednostek organizacyjnych Inspekcji w zakresie powierzonych obowiązków, udział w kontrolach wojewódzkich inspektoratów.”.

Zadania Wydziału ds. Nawozów miały w większości odzwierciedlenie w zakresach czynności i odpowiedzialności służbowej pracowników tego wydziału. Należy zauważyć, że żadnemu z pracowników nie przydzielono zadania określonego w § 30 Regulaminu Organizacyjnego, tj. oceny nawozów i środków wspomagających uprawę roślin w rozumieniu przepisów rozporządzenia (UE) 2019/515 w sprawie wzajemnego uznawania towarów. Sprawa wprowadzania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nawozów i śwur na zasadzie wzajemnego uznawania wynika również z art. 5 ustawy o nawozach i nawożeniu.

1.5. Podsumowanie i ocena częściowa

W obowiązującym regulaminie organizacyjnym GIORIN uchybieniem jest brak uwzględnienia nadzoru nad produktami pofermentacyjnymi. Były one jednak ujęte w zakresach czynności i odpowiedzialności służbowej pracowników Biura Ochrony Roślin i Nawozów GIORIN, które realizowało zadania związane z nadzorem nad wprowadzaniem do obrotu nawozów, śwur i produktów pofermentacyjnych.

W zakresach czynności i odpowiedzialności służbowej pracowników Wydziału ds. Nawozów żadnej z osób nie przydzielono zadania oceny nawozów i śwur w rozumieniu przepisów

rozporządzenia (UE) 2019/515 w sprawie wzajemnego uznawania towarów, co również stanowi uchybienie.

Pozytywnie ocenia się zwiększenie liczby pracowników, którzy zajmują się sprawami nawozowymi w GIORiN. Obecną ich liczbę uznaje się za wystarczającą.

2. Plan kontroli na 2023 r. i na 2024 r. dla PIORiN

2.1. Dokumenty regulujące kontrole PIORiN

2.1.1. Dokumentami określającymi plany kontroli PIORiN były:

- 1) Wytyczne do planu pracy Wojewódzkich Inspektoratów Ochrony Roślin i Nasiennictwa na dany rok (dalej: wytyczne do planu pracy);
- 2) Harmonogram pobierania próbek nawozów, środków wspomagających uprawę roślin, nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE” oraz produktów nawozowych UE na dany rok (dalej: harmonogram pobierania próbek).

2.1.2. Wytyczne do planu pracy zawierały ogólne wskazania takie jak rodzaj podmiotów, jakie należy objąć kontrolą, obowiązek kontroli podmiotów, u których w latach poprzednich stwierdzano nieprawidłowości oraz określały liczbę kontroli, jakie powinny być przeprowadzone przez poszczególne wiorin.

Wytyczne do planu pracy na rok 2023 były przedmiotem dyskusji na naradzie z wiorin w dniach 21-22 września 2022 r. w Ustroniu Morskim. Następnie wiorin otrzymały¹⁵ polecenie przekazania do GIORiN propozycji planu pracy. Jednocześnie GIORiN poinstruował, jakie czynniki ryzyka powinny zostać wzięte pod uwagę przy planowaniu kontroli oraz jakie rodzaje podmiotów należy objąć kontrolami. Na podstawie otrzymanych propozycji GIORiN opracował plan pracy na 2023 r. i po zatwierdzeniu przez Głównego Inspektora rozesłał go do realizacji¹⁶. Dokument ten zobowiązał wiorin do przeprowadzenia w 2023 r. łącznie 1450 kontroli planowych, co było znaczącym wzrostem w porównaniu do 189 skontrolowanych podmiotów w 2022 r.

Wytyczne do planu pracy na rok 2024 były omawiane przez GIORiN na spotkaniu z wiorin, przeprowadzonym w formule zdalnej 20 grudnia 2023 r. Wiorin zostały zobowiązane do dostarczenia przed spotkaniem propozycji planu pracy. Na podstawie otrzymanych propozycji GIORiN opracował plan pracy na 2024 r. i po zatwierdzeniu przez Głównego Inspektora rozesłał go do realizacji¹⁷. Dokument ten zobowiązał wiorin do przeprowadzenia w 2024 r. łącznie 1450 kontroli planowych.

2.1.3. Harmonogramy pobierania próbek szczegółowo określały liczbę próbek nawozów, świr, nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE” oraz produktów nawozowych UE, które powinny być pobrane, z podziałem na rodzaj produktów, wiorin oraz rodzaj kontroli. Dokument określał też wielkość pobieranych próbek, zakres badań i wskazywał laboratoria wykonujące badania.

Przygotowując harmonogram pobierania próbek na 2023 r., na spotkaniu 28 grudnia 2022 r. w GIORiN omówiono¹⁸ z Krajową Stacją Chemiczno-Rolniczą (dalej: KSCh-R) zakres badań prowadzonych przez KSCh-R, wielkość badań próbek kierowanych do badań, terminy badania

¹⁵ Pismo znak: BORiN.550.47.2022.1 z 14 listopada 2022 r.

¹⁶ Pismo znak: WOP.010.1.2022 z 30 grudnia 2022 r.

¹⁷ Pismo znak: WOP.010.1.2023 z 29 grudnia 2023 r.

¹⁸ Pismo znak: BORiN.550.52.2022.1 z 5 grudnia 2022 r. oraz notatka ze spotkania.

próbek oraz liczbę próbek badanych przez KSCh-R. Ustalenia mające na celu dopracowanie zasad współpracy były kontynuowane korespondencyjnie¹⁹. Przyjęte ustalenia zostały wprowadzone do harmonogramu pobierania próbek na 2023 r.²⁰ oraz omówione z kierownikami działów ochrony roślin i nawozów w wiorin na spotkaniu przeprowadzonym w formule zdalnej 17 marca 2023 r. W harmonogramie pobierania próbek na 2023 r. określono pulę badanych próbek w liczbie 300, przy czym 206 próbek miało zostać przebadanych w ramach kontroli planowanych, natomiast 94 w ramach kontroli interwencyjnych.

W ramach przygotowywania harmonogramu pobierania próbek na 2024 r. GIORiN zorganizował 31 maja 2023 r. spotkanie z KSCh-R i MRiRW dotyczące badań laboratoryjnych nawozów i śwur, na którym wskazano na konieczność podjęcia działań umożliwiających zwiększenie zakresu badanych parametrów w okręgowych stacjach chemiczno-rolniczych (dalej: osch-r) oraz zaangażowanie w badania instytutów podległych MRiRW i unormowania metodyk badawczych. W związku z tym GIORiN zwrócił się²¹ do KSCh-R z prośbą o wskazanie parametrów, których badania mogłyby zostać zrealizowane w osch-r w 2024 r. GIORiN wskazał na konieczność rozszerzenia możliwości laboratoryjnych o realizację badań parametrów, które dotychczas nie były uwzględniane podczas prowadzonych kontroli planowych. Przekazany²² przez KSCh-R wykaz pozwolił na rozpoznanie parametrów, które dotychczas nie były badane, a które są istotne z uwagi na treści wydawanych pozwoleń MRiRW i wymagań rozporządzenia (UE) 2019/1009.

17 maja 2023 r. GIORiN zwrócił się²³ do instytutów podległych MRiRW z prośbą o informacje o możliwości wykonywania badań produktów nawozowych UE i wskazania możliwych do zbadania parametrów. IO-PIB poinformował²⁴, że nie wykonuje badań produktów nawozowych UE. PIW-PIB zadeklarował²⁵, że może prowadzić badania w zakresie stanu zanieczyszczenia mikrobiologicznego dla 5 parametrów w odniesieniu do produktów organicznych i organiczno-mineralnych zawierających składniki zwierzęce. Natomiast IUNG-PIB przekazał²⁶ listę cech badanych w produktach nawozowych UE przez Główny Laboratorium Analiz Chemicznych w Puławach.

Pismem z 5 lutego 2024 r. GIORiN zwrócił się również do Sieci Badawczej Łukasiewicz – Instytutu Nowych Syntez Chemicznych (dalej: INSCh) w sprawie możliwości podjęcia współpracy w zakresie badania nawozów, śwur, produktów nawozowych UE i produktów pofermentacyjnych. Po uzyskaniu akceptacji ze strony INSCh powyższa propozycja współpracy została sfinalizowana Porozumieniem²⁷ z 15 kwietnia 2024 r.

W harmonogramie pobierania próbek na 2024 r. uwzględniono zakres badanych parametrów możliwych do badania w osch-r, a w przypadku parametrów, które nie były identyfikowalne

¹⁹ Pismo KSCh-R znak: BPA.071.3.2023.WL z 12 stycznia 2023 r., pismo GIORiN znak: BORiN.550.8.2023.2 z 3 marca 2023 r., pismo znak: BORiN.550.52.2022.4 z 10 maja 2023 r., pismo KSCh-R znak: BPA.071.3.2023.WL z 22 maja 2023 r.

²⁰ Pismo GIORiN znak: BORiN.550.8.2023.1 z 1 marca 2023 r.

²¹ Pismo GIORiN znak: BORiN.550.52.2022.8 z 29 sierpnia 2023 r.

²² Pismo KSCh-R znak: BPA.071.3.2023.WL z 9 września 2023 r.

²³ Pisma GIORiN do Państwowego Instytutu Weterynaryjnego – Państwowego Instytutu Badawczego (dalej: PIW-PIB) (znak: BORiN.073.1.2023.1), do Instytutu Ogrodnictwa – Państwowego Instytutu Badawczego (dalej: IO-PIB) (znak: BORiN.073.1.2023.2) oraz do Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowego Instytutu Badawczego (dalej: IUNG-PIB) (znak: BORiN.073.1.2023.3).

²⁴ Pismo IO-PIB znak: IO D-04-33/2023 z 1 czerwca 2023 r.

²⁵ Pismo PIW-PIB znak: PIW ZHS-066/5190/11/23 z 30 maja 2023 r.

²⁶ Pismo INSCh znak: GLACH.070.3.2023 z 2 czerwca 2023 r.

²⁷ Porozumienie z dnia 15 kwietnia 2024 r. w sprawie powierzenia badań próbek nawozów, środków wspomagających uprawę roślin, produktów pofermentacyjnych i produktów nawozowych UE zawarte pomiędzy Głównym Inspektorem Ochrony Roślin i Nasiennictwa a Siecią Badawczą Łukasiewicz – Instytutem Nowych Syntez Chemicznych.

w osch-r, wskazano możliwość ich badania w laboratorium, któremu Główny Inspektor powierzył wykonywanie tych badań. Podkreślono istotność pobierania próbek nawozów oraz świrów wytwarzanych z osadów ściekowych i odpadów zwłaszcza, gdy są przedmiotem skarg i wniosków, które mogą wskazywać na niezgodności produktów z przepisami oraz zwrócono uwagę na uwzględnienie w kontrolach informacji przekazywanych przez inne organy, w szczególności Inspekcję Ochrony Środowiska (dalej: IOS), Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa.

Harmonogram pobierania próbek na 2024 r. został przekazany²⁸ wiorin do realizacji 13 marca 2024 r. W harmonogramie pobierania próbek na 2024 r. określono pulę badanych próbek w liczbie 300, przy czym 206 próbek miało zostać przebadanych w ramach kontroli planowanych, natomiast 94 w ramach kontroli interwencyjnych.

Zarówno w harmonogramie pobierania próbek na 2023 r. jak i na 2024 r. wiorin zostały zobligowane do zgłaszania przypadków braku możliwości zbadania określonych parametrów.

2.2. Ustalanie zakresu kontroli i typowanie podmiotów podlegających kontroli

2.2.1. Zgodnie z częścią VI pkt 1 „Procedury przeprowadzania kontroli w zakresie wprowadzania do obrotu nawozów, nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE” oraz środków wspomagających uprawę roślin”, wprowadzonej zarządzeniem Głównego Inspektora nr 15/2020²⁹, „Plany kontroli opracowuje się po uprzednim dokonaniu analizy prawdopodobieństwa naruszenia prawa w ramach wykonywania działalności. Analiza obejmuje identyfikację obszarów podmiotowych i przedmiotowych, w których ryzyko naruszenia przepisów jest największe. (...) Przy opracowywaniu planu kontroli uwzględnia się dodatkowo następujące czynniki:

- wyniki kontroli i rodzaj stwierdzonych nieprawidłowości,
- skalę oddziaływania w przypadku wystąpienia nieprawidłowości,
- wyniki analiz określonych problemów oraz skarg i wniosków,
- informacje i wyniki kontroli przeprowadzone przez inne organy kontroli,
- wszelkie inne informacje, które mogą wskazywać na niezgodności z przepisami wskazujące na prawdopodobieństwo, że nawozy i świrów wprowadzane są do obrotu niezgodnie z obowiązującymi przepisami.”

2.2.2. W wytycznych do planu pracy na 2023 r. zawarto informację, zgodnie z którą „kontrolę należy prowadzić zarówno u producentów, importerów, podmiotów wprowadzających na terytorium RP, jak i u ich dystrybutorów, z tym że kontrole przeprowadzane u dystrybutorów nie powinny stanowić więcej niż 40% kontrolowanych podmiotów. (...) Kontrolą należy objąć zróżnicowany asortyment produktów wprowadzanych do obrotu na podstawie legislacji zharmonizowanej (...) oraz niezharmonizowanej (...). Kontrolą należy objąć podmioty, w których w ostatnich latach stwierdzono nieprawidłowości lub w których podejrzewa się wprowadzanie do obrotu lub udostępnianie nawozów, środków wspomagających uprawę roślin, nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE” oraz produktów nawozowych UE niezgodnie z przepisami.”

²⁸ Pismo znak: BORiN.550.7.2024 z 13 marca 2024 r.

²⁹ Zarządzenie nr 15/2020 Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa z dnia 17 listopada 2020 r. w sprawie wprowadzenia procedury kontroli w zakresie wprowadzania do obrotu nawozów, nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE” oraz środków wspomagających uprawę roślin (dalej: zarządzenie Głównego Inspektora nr 15/2020).

Zgodnie z przekazanymi przez GIORiN wyjaśnieniami³⁰ zalecenie, aby kontrole u dystrybutorów nie przekraczały 40% wszystkich kontroli, związane było z ukierunkowaniem kontroli na producentów i importerów, którzy odpowiedzialni są za pierwsze wprowadzenie do obrotu produktów i ponoszą odpowiedzialność za spełnienie wymagań prawnych. Kontrole u dystrybutorów pozwalały na sprawdzenie szerokiego asortymentu produktów znajdujących się w obrocie i pozwalały ustalić dane producentów/importerów wprowadzających produkty do obrotu. Było to szczególnie istotne wobec braku obowiązku rejestrowania działalności związanej ze sprzedażą produktów nawozowych oraz braku podstawy prawnej umożliwiającej KAS przekazywanie PIORiN informacji o podmiotach importujących produkty nawozowe do Polski.

2.2.3. W wytycznych do planu pracy na 2024 r. wskazano, że kontrole należy prowadzić u producentów, importerów, podmiotów wprowadzających na terytorium RP przedmiotowe produkty, jak i u ich dystrybutorów, tym samym należy objąć kontrolą cały łańcuch dostaw. Podczas omawiania wytycznych na naradzie wiorin w Poznaniu w dniach 8-9 lutego 2024 r. uszczegółowiono, że kontrole należy prowadzić u wprowadzających do obrotu/udostępniających produkt na rynku RP po raz pierwszy. Natomiast odstąpiono od określenia w planie kontroli konkretnych wskaźników liczbowych, ponieważ brak oficjalnych rejestrów podmiotów działających na rynku nawozowym utrudnia właściwe ukierunkowanie kontroli. Ponadto zdiagnozowano różnice między województwami w zakresie liczby podmiotów wprowadzających do obrotu. Powtórzenie zatem wskaźnika dot. maksymalnej liczby kontroli dystrybutorów mogłoby spowodować przeprowadzenie kontroli u tych samych podmiotów, co byłoby niezasadne, jeżeli u podmiotu w trakcie kontroli w 2023 r. nie stwierdzono nieprawidłowości.

2.2.4. Kontrole wykonywane przez wiorin mają różny charakter i zakres. Zgodnie z zarządzeniem Głównego Inspektora nr 15/2020 wyróżnia się:

- kontrole planowane – mające charakter kontroli kompleksowej, w trakcie której należy sprawdzić wszystkie elementy danego typu kontroli,
- kontrole interwencyjne – przeprowadzone w sytuacjach podejrzenia zagrożenia życia lub zdrowia lub podejrzenia popełnienia przestępstwa lub wykroczenia, lub innego naruszenia prawnego zakazu lub niedopełnienia prawnego obowiązku,
- kontrole problemowe – ukierunkowane na określone zagadnienie, nie mające jednak charakteru interwencyjnego, z uwagi na ograniczony kontrolowanym problemem obszar tej kontroli nie stanowi również kontroli planowanej i w jej toku nie są sprawdzane wszystkie elementy danego typu kontroli, a jedynie te związane z problemem.

Przykładem zlecenia przez GIORiN działań kontrolnych na podstawie zgłoszeń MRiRW i podmiotów prywatnych o możliwych nieprawidłowościach były kontrole nawozów o wysokiej zawartości azotu na bazie azotanu amonu.

2.3. Monitorowanie realizacji planu kontroli

2.3.1. W wytycznych do planu pracy zapisano, że wiorin miały obowiązek informować Głównego Inspektora w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości związanych z wprowadzaniem do obrotu nawozów o wysokiej zawartości azotu na bazie azotanu amonu oraz w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości, o których mowa w art. 7 ustawy o nawozach

³⁰ Pismo znak: BORiN.0900.2.2024.3 z 25 czerwca 2024 r.

i nawożeniu (mogących skutkować cofnięciem pozwolenia na wprowadzenie do obrotu nawozu lub śwur).

Wiorin zostały również zobowiązane przez GIORiN³¹ do bieżącego monitorowania realizacji harmonogramów pobierania próbek. GIORiN udostępnił wiorin linki z arkuszami Excel dla każdego wiorin do bieżącego ewidencjonowania pobrania próbek planowych oraz jeden wspólny arkusz dla próbek pobieranych w kontrolach interwencyjnych, do których miał dostęp online. W korespondencji tej zawarto również szczegółową instrukcję wypełniania arkuszy. Powyższy obowiązek był realizowany przez wiorin, uzupełniały na bieżąco arkusze online³². GIORiN nadzorował wypełnianie arkuszy i przypominał o tym obowiązku wiorin³³.

Tabela 1: Realizacja harmonogramu pobierania próbek na 2023 r.

Rodzaj próbki	Minimalna liczba próbek zaplanowana w harmonogramie pobierania próbek na 2023 r.	Faktycznie pobrana liczba próbek w 2023 r.
Nawozy organiczne lub organiczno-mineralne	47	47
Nawozy nieorganiczne lub mineralne	44	14
Polepszacze glebowe lub środki poprawiające właściwości gleby	58	98
Nawozy o wysokiej zawartości azotu na bazie azotu amonu	12	12
Pozostałe próbki produktów	45	54
Łączna liczba próbek planowanych	206	225
Liczba próbek interwencyjnych	-	17

Ponadto w zakresie badań laboratoryjnych zbierane były informacje o parametrach dotychczas niebadanych w ramach sprawowanego nadzoru, celem ich analizy i ewentualnego włączenia do analityki laboratoryjnej.

GIORiN zbierał od wiorin również informacje o wykrytych nieprawidłowościach, które mogą skutkować cofnięciem pozwolenia na wprowadzenie do obrotu nawozu lub śwur, zgodnie z art. 7 ust. 2 ustawy o nawozach i nawożeniu. Raz na kwartał raportował te nieprawidłowości do MRiRW.

³¹ E-mail z 30 czerwca 2023 r. i 14 marca 2024 r.

³² Pismo GIORiN znak: BORiN.0900.2.2024.2 z 28 maja 2024 r.

³³ Np. e-mail z 9 sierpnia 2023 r. i z 27 grudnia 2023 r.

GIORiN analizował informacje otrzymane z wiorin w celu przygotowania sprawozdania z działalności PIORiN opracowywanego za dany rok. Sprawozdanie za 2023 r. opublikowano w Biuletynie Informacji Publicznej PIORiN³⁴.

W 2023 r. PIORiN w zakresie nawozowym przeprowadziła 1613 kontroli ogółem, z czego 1450 stanowiły kontrole planowe (100% liczby kontroli wskazanej w wytycznych do planu pracy na 2023 r.), zaś 148 stanowiły kontrole interwencyjne i problemowe co stanowiło 9,18% wszystkich kontroli. Nieprawidłowości stwierdzono w 140 podmiotach, co stanowiło 9% wszystkich skontrolowanych. W odniesieniu do nieprawidłowości, które stwierdzone zostały na etapie wprowadzania do obrotu, nieprawidłowości dotyczyły 87 podmiotów, co stanowiło 15,8% skontrolowanych podmiotów wprowadzających do obrotu.

Sprawozdanie roczne z działalności PIORiN w części dot. nadzoru nad nawozami i świr nie zawierało szczegółowego opisu stwierdzonych nieprawidłowości, np. jakie wymagania jakościowe nie zostały spełnione.

2.3.2. Ze względu na stwierdzone nieprawidłowości w zakresie wprowadzania do obrotu produktów wytwarzanych z odpadów, w wytycznych do planu pracy wiorin na 2024 r. zalecono, aby wiorin przeprowadziły u wprowadzających te produktu do obrotu przynajmniej jedną kontrolę. Ponadto w planie działania na 2024 r. realizowanym w ramach porozumienia³⁵ w sprawie współdziałania Państwowej Inspekcji Sanitarnej (dalej: PIS), PIORiN oraz IOŚ zalecono wiorin prowadzenie współpracy z IOŚ w zakresie kontroli nawozów i świr pochodzących z odpadów, w tym z osadów ściekowych, a dodatkowo również w zakresie kontroli nawozów zawierających mocznik z uwagi na zidentyfikowane ryzyko stosowania nawozów zawierających mocznik bez inhibitora ureazy lub otoczki biodegradowalnej.

2.4. Podsumowanie i ocena częściowa

Pozytywnie oceniono uwzględnianie przez GIORiN w procesie opracowywania planów kontroli wyników przeprowadzonych kontroli i badań laboratoryjnych oraz stanowiska wiorin.

Kontrole realizowane przez wiorin były zgodne z harmonogramem i wytycznymi do planu pracy. Było to odpowiednio monitorowane przez GIORiN.

Sprawozdanie roczne z działalności PIORiN w części dot. nadzoru nad nawozami i świr nie zawierało szczegółowego opisu stwierdzonych nieprawidłowości, np. jakie wymagania jakościowe nie zostały spełnione.

3. Nadzór merytoryczny GIORiN nad wiorin

3.1. Wytyczne, instrukcje, działania ujednolicające pracę wiorin

3.1.1. Zasady postępowania wiorin zostały określone zarządzeniach Głównego Inspektora: „Procedura przeprowadzania kontroli w zakresie wprowadzania do obrotu nawozów, nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE” oraz środków wspomagających uprawę roślin”³⁶, „Procedura pobierania próbek nawozów, środków wspomagających uprawę roślin, produktów

³⁴ <https://www.gov.pl/web/piorin/sprawozdania-z-dzialalnosci-piorin>

³⁵ Porozumienie z dnia 22 grudnia 2020 r. w sprawie współdziałania Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz Inspekcji Ochrony Środowiska w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego.

³⁶ Zarządzenie Głównego Inspektora nr 15/2020.

pofermentacyjnych oraz nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE” i produktów nawozowych UE³⁷, oraz w wytycznych do planu pracy i harmonogramach pobierania próbek.

3.1.2. Ponadto w miarę potrzeb i pojawiających się problemów GIORiN kierował do wiorin pisma informujące o przyjętym sposobie postępowania w poszczególnych sytuacjach:

- znak: BORiN.550.29.2023.1 z 25 maja 2023 r. dotyczące właściwości organów w zakresie kontroli znakowania nawozów przeznaczonych do stosowania w rolnictwie ekologicznym,
- znak: BORiN.550.50.2023.1 z 21 grudnia 2023 r. dotyczące interpretacji przepisów ustawy o nawozach i nawożeniu w zakresie pobierania opłat przez organy PIORiN za wykonywanie czynności kontrolnych i przeprowadzanie badań laboratoryjnych,
- znak: BORiN.550.8.2024.1 z 21 marca 2024 r. dotyczące prowadzenia wykazu biogazowni rolniczych,
- znak: BORiN.550.8.2024.2 z 6 maja 2024 r. dot. zakresu nadzoru PIORiN nad wprowadzaniem do obrotu produktów pofermentacyjnych,
- znak: BORiN.550.8.2023.1 z 24 lipca 2023 r. dotyczące transportu próbek nawozów o wysokiej zawartości azotu na bazie azotanu amonu,
- znak: BORiN.550.30.2023.3 w sprawie podjęcia wspólnych działań z KAS wspierających kontrole przywozu nawozów,
- znak: BORiN.550.60.2022.7 z 8 sierpnia 2023 r. dotyczące mocznika bez inhibitora ureazy lub powłoki biodegradowalnej z oznakowaniem CE,
- znak: BORiN.550.49.2023.1 z 29 sierpnia 2023 r. w sprawie wątpliwości w interpretacji przepisów dot. identyfikowalności producenta, dystrybutora i importera.

3.2. Wykazy pomiotów podlegających kontroli PIORiN

3.2.1. GIORiN zobowiązał³⁸ wiorin do prowadzenia wykazu podmiotów wprowadzających do obrotu nawozy, śwur oraz udostępniających nawozy oznaczone znakiem „NAWÓZ WE” i produkty nawozowe UE. Stwierdzono, że wiorin wywiązywały się z realizacji powyższego zobowiązania.

Tabela 2: Liczba podmiotów wprowadzających do obrotu produkty nawozowe, na podstawie prowadzonego wykazu, w poszczególnych województwach (stan na 23 maja 2024 r.)³⁹

Województwo	Liczba podmiotów wprowadzających do obrotu produkty nawozowe	Liczba dystrybutorów
Dolnośląskie	75	289
Kujawsko-Pomorskie	30	187
Lubelskie	30	62
Lubuskie	26	64
Łódzkie	59	661
Małopolskie	58	221

³⁷ Zarządzenie nr 3/2024 Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa z dnia 13 marca 2024 r. w sprawie wprowadzenia procedury pobierania próbek nawozów, środków wspomagających uprawę roślin, produktów pofermentacyjnych oraz nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE” i produktów nawozowych UE. Wcześniej obowiązywało zarządzenie nr 12/2021 Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa z dnia 29 kwietnia 2021 r. w sprawie wprowadzenia procedury pobierania próbek nawozów, nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE” oraz środków wspomagających uprawę roślin.

³⁸ Pismo znak: BORiN.550.21.2023.1 z 15 marca 2023 r. oraz protokół z narady GIORiN z wiorin w Uniejowie w dniach 18-19 stycznia 2023 r.

³⁹ Na podstawie danych zawartych w piśmie z 26 czerwca 2024 r. znak: BORiN.0900.2.2024.3

Mazowieckie	173	233
Opolskie	24	221
Podlaskie	31	95
Podkarpackie	38	120
Pomorskie	36	89
Śląskie	66	89
Świętokrzyskie	25	141
Warmińsko-Mazurskie	27	124
Wielkopolskie	71	82
Zachodniopomorskie	28	89
Ogółem:	797	2767

3.2.2. Ponadto po przyznaniu PIORiN kompetencji w zakresie nadzoru nad wprowadzaniem do obrotu produktów pofermentacyjnych, podczas szkolenia w styczniu 2024 r.⁴⁰, GIORiN polecił wiorin przesyłanie do GIORiN wykazów biogazowni rolniczych, które dokonały po raz pierwszy zgłoszenia zamiaru wprowadzenia do obrotu lub wykorzystania na potrzeby własne produktu pofermentacyjnego, z uwzględnieniem wszystkich informacji, które znalazły się w zgłoszeniu. GIORiN przekazał⁴¹ wzór wykazu, wskazał jakie informacje należy w nim zamieszczać oraz polecił aktualizować wykaz nie później, niż w terminie 1 miesiąca od otrzymania nowych zgłoszeń lub ich zmiany. Wiorin przekazały powyższe dane zgodnie z poleceniem. Na podstawie wykazu przekazanego przez GIORiN⁴² zgłoszenia dokonało 29 biogazowni.

3.3 Zasoby kadrowe wiorin

W styczniu 2023 r.⁴³ zobowiązano wiorin do przesłania do 1 czerwca 2023 r. do GIORiN zestawienia obejmującego liczbę osób i etatów zaangażowanych do nadzoru w obszarze nawozów w 2023 r.

Zgodnie z wykazem przekazanym przez GIORiN⁴⁴, w wiorin według stanu na 7 lutego 2024 r. zatrudnionych było 658 osób, które w zakresie czynności miały nadzór nad nawozami, co odpowiadało 179,15 etatu.

Tabela 3: Liczba osób w poszczególnych WIORIN, które w zakresie czynności mają nadzór nad nawozami według stanu na 7 lutego 2024 r.

WIORIN	Liczba osób, które w zakresie czynności mają nadzór nad nawozami	Liczba osób w przeliczeniu na pełny etat
Białystok	35	11,65
Bydgoszcz	32	6
Gdańsk	30	30
Gorzów Wielkopolski	14	4
Katowice	20	9,5
Kielce	30	11

⁴⁰ Szkolenie w dniach 23-24.01.2024 r. w Katowicach

⁴¹ Pismo znak: BORiN.550.8.2024.1 z 21 marca 2024 r.

⁴² Pismo znak: BORiN.0900.2.2024.3 z 26 czerwca 2024 r.

⁴³ Podczas narady w Uniejowie w dniach 18-19 stycznia 2023 r.

⁴⁴ Pismo znak: BORiN.0900.2.2024.3 z 26 czerwca 2024 r.

Koszalin	43	7
Kraków	49	9
Lublin	40	5
Łódź	45	9,45
Olsztyn	43	9
Opole	14	6,75
Poznań	70	16,8
Rzeszów	49	8
Warszawa	73	22,8
Wrocław	71	13,2
Ogółem	658	179,15

3.4. Szkolenia dla wiorin i narady

GIORiN regularnie organizował narady z wiorin w celu omówienia bieżących problemów i planowania pracy. W toku kontroli przekazano programy i protokoły z następujących narad GIORiN z wiorin: w Ustroniu Morskim w dniach 21-22 września 2022 r., w Uniejowie 18-19 stycznia 2023 r., w Chomiąży Szlacheckiej 13-14 lipca 2023 r. oraz w Jaroszewicach 5-6 października 2023 r. Na powyższych naradach omawiano m.in. kwestie związane z kontrolami nawozów i śwur.

W okresie objętym kontrolą GIORiN zorganizował 2 szkolenia z zakresu nawozów i śwur dla wiorin: w Katowicach w dniach 6-8 listopada 2023 r. oraz 23-24 stycznia 2024 r. Na pierwszym z nich omówiono zmianę ustawy o nawozach i nawożeniu, wyniki kontroli Najwyższej Izby Kontroli, studium przypadku, oznakowanie produktów nawozowych UE, praktyczne aspekty kontroli importu produktów nawozowych UE oraz postępowanie naprawcze i wydawanie decyzji administracyjnych w nadzorze rynku. Program szkolenia w 2024 r. obejmował m.in. badania laboratoryjne nawozów, środków wspomagających uprawę roślin, produktów pofermentacyjnych oraz produktów nazwowych UE, wymagania rozporządzenia REACH w odniesieniu do produktów nawozowych UE, oznakowanie produktów nawozowych UE – wymagania ogólne rozporządzenia (UE) 2019/1009 i deklaracja zgodności, wybrane przepisy ustawy Prawo przedsiębiorców⁴⁵, zadania wojewódzkich inspektoratów ochrony środowiska w zakresie nadzoru nad gospodarką odpadową w kontekście produkcji nawozów, środków wspomagających uprawę roślin i produktów pofermentacyjnych, produkcja biogazu, nadzór PIORiN nad wprowadzaniem do obrotu produktów pofermentacyjnych.

Ponadto GIORiN organizował⁴⁶ spotkania poświęcone wytycznym do planu pracy i harmonogramom pobierania próbek oraz spotkania dotyczące kwestii wymagających ustaleń lub ujednolicenia postępowania: 21 marca 2024 r. w celu omówienia procedury pobierania próbek⁴⁷ oraz 1 marca 2024 r. w celu omówienia przystąpienia do Single Window, nadzoru nad produktami pofermentacyjnymi i wydawania decyzji administracyjnych z uwzględnieniem art. 189 Kpa^{48 49}.

⁴⁵ Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz.U. z 2024 r. poz. 236)

⁴⁶ E-mail z 14 marca 2023 r. dot. spotkania w sprawie harmonogramu pobierania próbek na 2023 r. oraz e-mail z 18 grudnia 2023 r. i z 20 grudnia 2023 r. dot. spotkania w celu omówienia wytycznych do planu pracy na 2024 r.

⁴⁷ Pismo znak: BORiN.0200.1.2024 z 13 marca 2024 r. i e-mail z 19 marca 2024 r.

⁴⁸ Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 572). Dalej: Kpa.

⁴⁹ E-mail z 29 lutego 2024 r.

3.5. Skargi na wiorin

W okresie objętym kontrolą do GIORiN wpłynęła jedna skarga⁵⁰ na wiorin w Białymstoku. Skarga dotyczyła wydania dla KAS opinii w sprawie importowanej przez Gale Invest Sp. z o.o. saletry amonowej. Zarzuty podniesione w skardze dotyczyły opóźnienia w wydaniu opinii oraz problemów w komunikacji z wiorin w Białymstoku, jak również bezpodstawnego wydania przez ten organ negatywnej opinii. Po rozpatrzeniu skargi, GIORiN uznał⁵¹ ją za bezzasadną. Skarga została rozpatrzona terminowo, zgodnie z art. 36 Kpa.

3.6. Postępowania odwoławcze

3.6.1. W zakresie spraw nawozowych w 2023 r. prowadzono 16 postępowań odwoławczych: 2 postępowania są nadal w toku, 14 decyzji zostało uchylonych, z czego:

- 7 decyzji zostało uchylonych w całości i przekazanych do ponownego rozpatrzenia,
- 3 decyzje zostały uchylone i umorzono postępowanie w całości,
- 2 decyzje zostały uchylone w części dotyczącej wysokości opłaty i orzeczono opłatę w innej wysokości,
- 1 decyzja została uchylona w całości i wydano pouczenie strony,
- 1 decyzja została uchylona w całości i orzeczono o wycofaniu produktu z obrotu i nałożono karę pieniężną (decyzja została zaskarżona do wojewódzkiego sądu administracyjnego).

W 2024 r. do momentu zakończenia kontroli wpłynęło do GIORiN 7 odwołań od decyzji wiorin w zakresie spraw nawozowych, z czego:

- 1 decyzja została uchylona w całości i umorzono postępowanie,
- 1 decyzja została utrzymana w mocy (decyzja została zaskarżona do wojewódzkiego sądu administracyjnego),
- 5 postępowań było nadal w toku.

3.6.2. Zgodnie z przekazanymi wyjaśnieniami⁵² GIORiN przeanalizował postępowania administracyjne prowadzone przez wiorin w 2023 r. w celu oceny zgodności z obowiązującymi procedurami i przepisami. Wnioski po rozpatrzeniu 16 postępowań odwoławczych dotyczących decyzji wydanych na podstawie art. 31 i art. 37 ustawy o nawozach i nawożeniu zostały omówione na szkoleniu w styczniu 2024 r.

W zakresie sporządzania protokołów kontroli stwierdzono następujące błędy:

- zapisy w protokołach odnoszą się do kwestii będących poza kompetencjami PIORiN (najczęściej dot. opisów procesów produkcji, stosowanych substratów w przypadku produktów z pozwoleń MRiRW i przedstawianych jako ustalenie z kontroli);
- brak wskazania, co jest ustaleniem z kontroli, a co ew. oświadczeniem kontrolowanego;
- wskazywane są nieadekwatne przepisy (np. w odniesieniu do oznakowania nawozów WE art. 9 ustawy o nawozach i nawożeniu).

W odniesieniu do postępowań administracyjnych stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- stosowanie nieadekwatnych przepisów;
- nieuwzględnianie przepisów ustawy o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku;

⁵⁰ Pismo firmy Gale Invest Sp. z o.o. z 17 lipca 2024 r.

⁵¹ Pismo znak: BORiN.050.3.2023.2 z 2 sierpnia 2023 r.

⁵² Pismo GIORiN znak: BORiN.0900.2.2024.2 z 28 maja 2024 r.

- nieuwzględnianie przepisów art. 37c ust. 3 ustawy o nawozach i nawożeniu (miarkowanie kary) i art. 189f Kpa (odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej).

Zdaniem GIORiN⁵³ przeprowadzone szkolenie pozytywnie wpłynęło na poprawę prowadzonych postępowań, widzą jednak konieczność dalszego wspierania wiorin w tym zakresie.

3.7. Kontrole GIORiN w wiorin

W latach 2023-2024 r. GIORiN nie prowadził kontroli w wiorin w obszarze nawozów i śwur.

GIORiN⁵⁴ prowadzi ocenę działalności wiorin poprzez kontrole, analizę załatwianych spraw, w tym skarg i postępowań administracyjnych, analizę sprawozdawczości oraz monitorowanie sposobu realizacji prowadzonych działań. Na podstawie ww. działań następuje identyfikacja, analiza i ocena zagrożeń związanych z funkcjonowaniem wiorin, a następnie inicjowane są czynności w celu skorygowania bądź usprawnienia prowadzonego nadzoru.

W wyniku takiej analizy GIORiN zwrócił się⁵⁵ do wiorin z prośbą o przekazanie danych dotyczących stwierdzonych nieprawidłowości w obszarze kontroli wprowadzania do obrotu importowanych produktów nawozowych UE, nawozów i środków wspomagających uprawę roślin w okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2023 r. oraz wydanych opinii dla KAS.

GIORiN wyjaśnił⁵⁶, że kontrole w wiorin realizowane były na podstawie rocznych planów, tworzonych pod koniec roku poprzedniego. Planowanie kontroli było oparte na analizie ryzyka, na którą składała się analiza dokumentów i informacji oraz analiza innych czynników takich jak np. zmiany w przepisach prawa. Plan uwzględniał propozycje zgłaszane przez biura merytoryczne. Plan roczny obejmował 12 kontroli problemowych dot. różnych obszarów działania PIORiN oraz 1-2 kontrole doraźne. W obszarze nadzorowanym przez Biuro Ochrony Roślin i Nawozów realizowano rocznie 3 kontrole planowane, w których uczestniczyli pracownicy tego biura. W latach 2023-2024 r. tematem tych kontroli było planowanie kontroli wprowadzania do obrotu i stosowania środków ochrony roślin na podstawie analizy ryzyka.

3.8. Podsumowanie i ocena częściowa

W zakresie prowadzonego przez GIORiN nadzoru nad wiorin stwierdzono, że GIORiN podejmował różnorodne działania mające na celu ujednolicenie działań wiorin, w tym szkolenia, narady, spotkania problemowe w formule stacjonarnej lub zdalnej, pisma. Działania monitorujące pracę wiorin były wystarczające, z wyjątkiem braku prowadzenia kontroli GIORiN w wiorin w obszarze nawozów i śwur.

GIORiN zbierał informacje z wiorin o podmiotach wprowadzających do obrotu produkty nawozowe i dystrybutorach tych produktów, a także o zasobach osobowych, jakimi dysponują poszczególne wiorin. Powyższe dane pozwalały odpowiednio zaplanować liczbę kontroli i wskazywać na priorytety kontroli w zależności od potrzeb rynku, co ocenia się pozytywnie.

4. Współpraca GIORiN z innymi podmiotami

4.1. Współpraca organów PIORiN z Głównym Inspektorem Ochrony Środowiska i Państwową Inspekcją Sanitarną

⁵³ Pismo GIORiN znak: BORiN.0900.2.2024.3 z 25 czerwca 2024 r.

⁵⁴ Pismo GIORiN znak: BORiN.0900.2.2024.2 z 28 maja 2024 r.

⁵⁵ Pismo GIORiN znak: BORiN.550.72.2023.1 z 28 września 2023 r.

⁵⁶ Pismo GIORiN znak: BORiN.0900.2.2024.2 z 28 maja 2024 r.

4.1.1. Na mocy art. 32 ustawy o nawozach i nawożeniu IOŚ jest odpowiedzialna za kontrole przestrzegania przepisów dotyczących prawidłowości stosowania i przechowywania nawozów i śwur. Ponadto IOŚ zajmuje się kontrolą podmiotów przetwarzających odpady lub wytwarzających z odpadów nawozy i środki poprawiające właściwości gleby w zakresie przestrzegania przepisów ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach⁵⁷.

W 2020 r. w celu zapewnienia kompleksowego bezpieczeństwa produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego zawarto porozumienie⁵⁸, które zobowiązuje poszczególne inspekcje do przeprowadzania wspólnych kontroli zgodnie z corocznie sporządzanym planem działania.

Zgodnie z ustaleniami i przyjętym planem działania na 2023 r. organy IOŚ miały przekazywać organom PIORIN informacje o nieprawidłowościach w stosowaniu lub magazynowaniu nawozów, mających wpływ na wprowadzanie do obrotu nawozów, a organy PIORIN do IOŚ informacje o nieprawidłowościach związanych z wprowadzaniem do obrotu nawozów mających wpływ na stosowanie i przechowywanie nawozów.

4.1.2. Mając na uwadze potrzebę szerszej współpracy Główny Inspektor zwrócił się⁵⁹ do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska z prośbą o spotkanie w celu ustalenia obszarów, które powinny zostać objęte wspólnymi działaniami w 2024 r. Rezultatem spotkania online 22 listopada 2023 r. były wytyczne dla wojewódzkich inspektoratów ochrony środowiska (dalej: wioś) na 2024 r., w których rozszerzono zakres dotychczasowych kontroli o kontrole nawozów i śwur pochodzących z odpadów, w tym z osadów ściekowych, a dodatkowo o kontrole nawozów zawierających mocznik z uwagi na zidentyfikowane ryzyko dla środowiska związane ze stosowaniem takich nawozów bez inhibitora ureazy lub otoczki biodegradowalnej.

W planie kontroli produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego na 2024 r., sporządzonego w ramach porozumienia o współpracy, jako priorytetowe wskazano kontrole związane z przestrzeganiem zakazów dotyczących stosowania i przechowywania nawozów i środków wspomagających uprawę roślin wytwarzanych z odpadów z uwagi na zanieczyszczenia biologiczne i metalami ciężkimi oraz stosowanie nawozów mocznikowych z uwagi na ryzyko dla produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego. W planie na 2024 r. przewidziano 600 wspólnych kontroli PIS z PIORIN dotyczące produkcji pierwotnej. Zgodnie z ustaleniami i przyjętym planem działania na 2024 organy PIORIN miały przekazywać organom IOŚ informacje o rolnikach, w odniesieniu do których istnieje ryzyko stosowania nawozu mocznikowego niezawierającego inhibitora ureazy lub otoczki biodegradowalnej oraz informacje o nieprawidłowościach związanych z wprowadzaniem do obrotu nawozów mających wpływ na stosowanie i przechowywanie nawozów oraz gospodarkę odpadami. Natomiast organy IOŚ miały przekazywać do PIORIN informacje o nieprawidłowościach związanych ze stosowaniem mocznika oraz w zakresie stosowania i przechowywania innych nawozów i śwur.

4.1.3. W latach 2023-2024 w związku z przyjętymi planami działania dotyczącymi współpracy inspekcji przy kontrolach produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego i wzajemnej wymiany informacji wiorin przekazały organom wioś 21 pism. Przekazywane informacje

⁵⁷ Dz. U. z 2023 r. poz. 1587, z późn. zm.

⁵⁸ Porozumienie z dnia 22 grudnia 2020 r. w sprawie współdziałania Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz Inspekcji Ochrony Środowiska w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego.

⁵⁹ Pismo GIORIN znak: BORiN.071.5.2023.1 z 25 października 2023 r.

dotyczyły najczęściej stwierdzenia w kontrolowanym produkcie wytwarzanym z odpadów zanieczyszczeń biologicznych i metalami ciężkimi oraz niespełnienia przez produkt wymagań jakościowych, jak również gromadzenia odpadów zwierzęcych na terenie biogazowni.

Natomiast organy wioś przekazały wiorin 22 zgłoszenia, które dotyczyły m.in. przechowywania produktów niezgodnie z instrukcją stosowania, stosowania na glebę nawozów niedopuszczonych do obrotu, wylewania ścieków na grunty.

4.2. Współpraca z Krajową Stacją Chemiczno-Rolniczą

4.2.1. PIORIN nie posiada własnej bazy laboratoryjnej realizującej badania (analizy biologiczne i fizykochemiczne) w zakresie jakości nawozów i śwur, produktów nawozowych UE i produktów pofermentacyjnych. W związku z tym zadanie związane z kontrolą jakości nawozów i śwur było wykonywane głównie we współpracy z KSCh-R i podległymi jej osch-r.

Współpraca GIORiN z osch-r została uregulowana w Porozumieniu z dnia 8 września 2020 r. zawartym pomiędzy Głównym Inspektorem Ochrony Roślin i Nasiennictwa a Dyrektorem Krajowej Stacji Chemiczno-Rolniczej w sprawie współpracy w zakresie kontroli jakości nawozów, nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE” i środków wspomagających uprawę roślin. Zgodnie z tym porozumieniem współpraca dotyczyła w szczególności:

- wykonywania przez osch-r badań laboratoryjnych próbek nawozów i śwur, pobranych w toku kontroli przez organy PIORiN;
- współdziałania w przypadku wniesienia przez stronę odwołania od decyzji administracyjnej wydanej przez organy PIORiN na podstawie badań laboratoryjnych nawozu lub śwur, przeprowadzonych przez osch-r.

4.2.2. GIORiN współpracował z KSCh-R przy realizacji ww. porozumienia m.in. w zakresie przygotowywania harmonogramów pobierania próbek na dany rok (szczegółowo współpraca ta została opisana w pkt 2.1).

4.2.3. Powyższe porozumienie było zawierane w czasie, kiedy PIORIN była odpowiedzialna jedynie za nadzór nad nawozami, nawozami oznaczonymi znakiem „NAWÓZ WE” i śwur, a więc nie odnosi się do badania produktów nawozowych UE i produktów pofermentacyjnych. W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 29 września 2022 r. o zmianie ustawy o nawozach i nawożeniu⁶⁰, nadzór PIORIN z dniem wejścia w życie ww. ustawy tj. 2 grudnia 2022 r. został rozszerzony również o produkty nawozowe UE.

Na podstawie protokołu ze spotkania z KSCh-R 28 grudnia 2022 r. ustalono, że przedmiotem narady było omówienie następujących zagadnień: zakresy badań nawozów i śwur, wykonywanych przez osch-r, określenie wielkości próby kierowanej do badań (sposób pobierania próbek), terminy badania próbek, rezygnacja ze składania zleceń na badania, badania produktów nawozowych UE, zmiana porozumienia, szkolenia dla wiorin, określenie liczby próbek badanych w osch-r w 2023 r. Strony spotkania ustaliły, że „Porozumienie w sprawie współpracy w zakresie kontroli jakości nawozów, nawozów oznaczonych znakiem „Nawóz WE” i środków wspomagających uprawę roślin powinno obejmować również badanie produktów nawozowych CE. A projekt zmienionego porozumienia przygotowuje GIORiN”.

Porozumienie nie zostało dotychczas zaktualizowane.

⁶⁰ Dz. U. z 2022 r. poz. 2364.

GIORiN, wyjaśniając brak prac nad zmianą porozumienia, wskazał⁶¹, że art. 28 ustawy o nawozach i nawożeniu reguluje szczegółowo kompetencje osch-r i możliwość przeprowadzania badań próbek pobranych przez organy administracji rządowej w tych stacjach. Osch-r są wskazane ustawowo jako laboratoria prowadzące badania próbek nawozów, środków wspomagających uprawę roślin, produktów nawozowych UE i pofermentacyjnych na potrzeby nadzoru realizowanego przez PIORiN. Rozszerzenie porozumienia z KSCh-R o obszar produktów nawozowych UE i produktów pofermentacyjnych nastąpi ewentualnie po ustaleniu zakresu szczególnych regulacji, które powinny zostać ujęte w porozumieniu i po akceptacji tych propozycji przez KSCh-R. Analiza w tym zakresie zostanie przeprowadzona po zakończeniu cyklu badań przewidzianych w 2024 r.

4.2.4. Szczegóły współpracy GIORiN z osch-r były ustalane w prowadzonej korespondencji, m.in.:

- z 10 maja 2023 r.⁶² GIORiN do KSCh-R dot. prośby o przekazanie wykazu metod badawczych i parametrów zgodnie z załącznikiem i zaproszenie na spotkanie 31 maja 2023 r.,
- z 29 sierpnia 2023 r.⁶³ GIORiN do KSCh-R dot. przekazania wykazu parametrów, które mogłyby być badane w osch-r w 2024 r.,
- z 7 września 2023 r.⁶⁴ KSCh-R do GIORiN dot. przekazania wykazu metod badawczych i parametrów wraz z załącznikami,
- z 2 kwietnia 2024 r.⁶⁵ KSCh-R do GIORiN z prośbą o możliwość ujednolicenia podejścia do badań w ramach procedur odwoławczych,
- z 12 kwietnia 2024 r.⁶⁶ GIORiN do wiorin przekazujące zarządzenie Głównego Inspektora nr 3/2024 dot. wprowadzenia nowej procedury pobierania próbek.

Kolejnym ustaleniem zasad współpracy było spotkanie⁶⁷ 5 lutego 2024 r. w siedzibie KSCh-R gdzie omówiono zasady postępowania z próbkami do badań biologicznych przekazywanych do osch-r w Warszawie.

4.3. Współpraca GIORiN z innymi jednostkami wykonującymi badania laboratoryjne nawozów

4.3.1. Dla pełnego zabezpieczenia potrzeb badania innych parametrów, które są istotne z uwagi na treści wydawanych pozwoleń MRiRW i wymagań rozporządzenia (UE) 2019/1009, poza ustaleniami GIORiN z KSCh-R w 2023 r.⁶⁸ w zakresie parametrów, których badania mogą zostać zrealizowane w osch-r, podejmowano działania mające na celu zaangażowanie innych jednostek, w tym Instytutów podległych MRiRW, w wykonywanie badań produktów nawozowych, co zostało opisane w pkt 2.1.

4.3.2. W wyniku działań GIORiN 17 lipca 2023 r. zawarto umowę pomiędzy GIORiN a INSCh dotyczącą badań produktów nawozowych UE, dodatkowo 15 kwietnia 2024 r. zawarto porozumienie uwzględniające badania nawozów, świrów i produktów pofermentacyjnych. Jak wyjaśnił GIORiN⁶⁹, w ramach tego porozumienia INSCh może realizować badania

⁶¹ Pismo GIORiN znak: BORiN.0900.2.2024.3 z 25 czerwca 2024 r.

⁶² Znak: BIORiN.550.52.2022.4.

⁶³ Znak: BORiN.550.52.2022.8.

⁶⁴ Znak: BPA.071.3.2023.WL.

⁶⁵ Znak: BPA.071.3.2024.WL.

⁶⁶ Znak: BORiN.0200.1.2024

⁶⁷ Notatka ze spotkania roboczego w KSCh-R z 5 lutego 2024 r.

⁶⁸ Pismo GIORiN znak: BORiN.550.52.2022.8 z 29 sierpnia 2023 r.

⁶⁹ Pismo GIORiN znak: BORiN.0900.2.2024.4 z 4 lipca 2024 r.

w zakresie wszystkich parametrów analizowanych przez to laboratorium, również w zakresie zanieczyszczeń biologicznych w nawozach. Na mocy tego porozumienia wiorin może przekazać do badań INSCh próbki nawozów, śwur, produktów pofermentacyjnych i produktów nawozowych UE z określonym zleceniem badawczym. Wynikające każdorazowo ze zlecenia badawczego wynagrodzenie pokrywa wiorin.

GIORiN wraz z przedstawicielami wiorin brali udział w szkoleniu online organizowanym 15 czerwca 2023 r. przez INSCh. Szkolenie było poświęcone zakresowi badań produktów nawozowych UE.

4.4. Współpraca z Komendantem Głównym Policji

24 stycznia 2022 r. zawarto Porozumienie pomiędzy Głównym Inspektorem Ochrony Roślin i Nasiennictwa a Komendantem Głównym Policji w sprawie współdziałania Policji z Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa. Zgodnie z § 2 porozumienia strony zobowiązały się do współdziałania w zakresie zwalczania przestępstw i wykroczeń związanych z obrotem roślinami i produktami pochodzenia roślinnego, w tym materiałem siewnym, wprowadzaniem do obrotu i stosowaniem środków ochrony roślin **oraz wprowadzaniem do obrotu nawozów i środków wspomagających uprawę roślin.**

GIORiN wyjaśnił⁷⁰, że zastosowane w porozumieniu ogólne pojęcie „nawozy i środki wspomagające uprawę roślin” obejmuje cały asortyment produktów podlegający nadzorowi PIORiN na podstawie ustawy o nawozach i nawożeniu.

4.5. Współpraca z Ministerstwem Finansów i Krajową Administracją Skarbową

4.5.1. GIORiN w swojej korespondencji⁷¹ z wiorin wskazywał na zasadność podejmowania współpracy z KAS, w tym przeprowadzenia wspólnych kontroli w zakresie przywozu i wprowadzania do obrotu importowanych nawozów. W wytycznych do planu pracy na rok 2023 i 2024 zawarto wskazanie do prowadzenia współpracy z organami KAS. Ustalono, że współpraca z organami celnymi była prowadzona przez wiorin na bieżąco, w szczególności na poziomie lokalnym z wojewódzkimi inspektoratami.

GIORiN wyjaśnił⁷², że organy PIORiN jako wyspecjalizowane urzędy w zakresie nawozów i śwur wspierały organy KAS specjalistyczną wiedzą merytoryczną także poprzez wydawanie opinii dla potrzeb KAS dla konkretnych towarów.

Praktyczne aspekty kontroli importu produktów nawozowych UE omawiane były na szkoleniu w Katowicach 7-8 listopada 2023 r. GIORiN na naradzie w dniach 8-9 lutego 2024 r. w Poznaniu poinformował wiorin o rozpoczęciu prac nad przygotowaniem procedury o współpracy PIORiN z KAS w zakresie importu nawozów, w szczególności opracowania zasad wydawania opinii dla KAS dot. importowanych przesyłek produktów nawozowych UE. GIORiN poinformował⁷³, że w skład grupy przygotowującej te zasady wchodził przedstawiciel wiorin w Białymstoku, Gdańsku, Lublinie i Rzeszowie. Dalsze prace grupy były zaplanowane na lipiec 2024 r.

⁷⁰ Pismo GIORiN znak: BORiN.0900.2.2024.4 z 4 lipca 2024 r.

⁷¹ Pismo GIORiN znak: BORiN.550.40.2023 z 30 maja 2023 r. i BORiN.550.30.2023 z 20 lipca 2023 r.

⁷² Pismo GIORiN znak: BORiN.0900.2.2024.2 z 28 maja 2024 r.

⁷³ Pismo GIORiN znak: BORiN.0900.2.2024.3 z 25 czerwca 2024 r.

4.5.2. W ramach współpracy pracownicy GIORiN przeprowadzili⁷⁴ szkolenie dla funkcjonariuszy i pracowników KAS z zakresu wymagań, jakie powinny spełnić importowane nawozy, przeprowadzone. Dodatkowo celem tego szkolenia było wypracowanie standardów współpracy, wymiany informacji oraz realizacji wspólnych działań w zakresie nadzoru rynku w związku z kontrolami wymagań importowanych nawozów. Kolejne szkolenie o podobnej tematyce odbyło się 16 maja 2024 r.⁷⁵

4.5.3. 28 lutego 2024 r. w siedzibie Ministerstwa Finansów miało miejsce spotkanie mające na celu zaprezentowanie funkcjonalności Platformy Koordynacji i Wymiany Danych - Single Window umożliwiającej wdrożenie we wzajemnych kontaktach PIORiN i KAS modułu do elektronicznej obsługi wniosków KAS o opinię. Po spotkaniu KAS przekazał do GIORiN harmonogram wdrożenia systemu PKWD-Single Window. Na podstawie ww. harmonogramu przeszkolono przez KAS wyznaczone osoby, które będą administratorami w tym systemie w dziale nawozowym. W następnych etapach planowano szkolenia pracowników z wiorin.

4.6. Podsumowanie i ocena częściowa

GIORiN aktywnie współpracował zarówno z urzędami centralnymi, jak i instytutami badawczymi wykorzystując ich wiedzę i doświadczenie w prowadzeniu nadzoru w obszarze nawozów i śwur. Ocena pozytywna.

Aktualizacja porozumienia z KSCh-R była planowana po zakończeniu cyklu badań przewidzianych w 2024 r., przeprowadzeniu analizy w tym zakresie i uzgodnieniach z KSCh-R.

IV. Zalecenia i wnioski pokontrolne

Biorąc pod uwagę ustalenia i oceny przedstawione w *Wystąpieniu pokontrolnym*, zalecam Panu Ministrowi:

1. Zaktualizowanie regulaminu organizacyjnego GIORiN, uwzględniając nadzór nad produktami pofermentacyjnymi wśród zadań przypisanych do Biura Ochrony Roślin i Nawozów.
2. Określenie w zakresie czynności i odpowiedzialności służbowej pracownika Wydziału ds. Nawozów zadania oceny nawozów i śwur w rozumieniu przepisów rozporządzenia (UE) 2019/515 w sprawie wzajemnego uznawania towarów.
3. Przedstawianie w Sprawozdaniach rocznych z działalności PIORiN, w części dot. nadzoru nad nawozami i śwur, szczegółowego opisu stwierdzonych nieprawidłowości, np. jakie wymagania jakościowe nie zostały spełnione.
4. Ujęcie kontroli wiorin w obszarze nawozów i śwur w planie kontroli wewnętrznych.

Proszę Pana Ministra o przedstawienie, w terminie 30 dni od daty otrzymania *Wystąpienia pokontrolnego*, informacji o sposobie wykonania zaleceń lub o przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

Ponadto informuję, że od *Wystąpienia pokontrolnego* nie przysługują środki odwoławcze.

⁷⁴ 20 września 2023 r.

⁷⁵ Pisma MF znak: DC5.8870.319.2023 z 9 sierpnia 2023 i z 5 października 2023 r.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Bogusław Wijatyk

Dyrektor Generalny

/podpisano elektronicznie/